

Spoorboekje PPLG Overijssel

Bijlage 1B

Datum
December 2022

Spoorboekje PPLG Overijssel 1^e helft 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Nadere verkenning van de opgave	5
2.1 Context	5
2.2 Maatschappelijke acceptatie en partnerschap	5
2.3 Het product PPLG Overijssel.....	6
3. Aanpak	7
3.1 Generieke uitwerking op provinciaal niveau.....	9
3.2 Gebiedsgerichte verdieping en verrijking	9
3.3 Samenhang en integratie	11
3.4 Samenwerking en bestuurlijk partnerschap.....	12
3.5 Betrokkenheid bestuursorganen en organisaties	13
3.5.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel.....	13
3.5.2 Provinciale Staten van Overijssel	14
3.5.3 Waterschappen	14
3.5.4 Gemeenten.....	15
3.5.5 Samen Werkt Beter	16
3.5.6 Agrarische partijen	16
3.5.7 Terrein beherende organisaties	16
3.5.8 Rijksoverheid	17
3.5.9 Overige organisaties.....	17
3.6 Communicatie	18

1. Inleiding

Het opstellen van het PPLG Overijssel bestaat grofweg uit twee fasen.

Fase 1: Handout Houtskoolschet en eerste versie PPLG Overijssel

In de eerste fase (najaar 2022) is een zogenaamde Handout Houtskoolschet opgesteld. Dit document beschrijft op hoofdlijnen de omvang en reikwijdte van de inhoudelijke doelstellingen. Ook is een aantal denklijnen opgenomen waarlangs de provincie Overijssel de gecombineerde opgaven van het PPLG Overijssel denkt te realiseren.

De Handout Houtskoolschets is in november en begin december besproken met diverse samenwerkingspartners, zowel op gebied- als provinciaal niveau. Ook kon er schriftelijk worden gereageerd. Dit alles heeft geleid tot een eerste versie van het PPLG Overijssel (inclusief bijbehorend werkdocument) dat op 20 december 2022 door Gedeputeerde Staten van Overijssel is vastgesteld.

Fase 2: Toetsing en verdieping

In fase 2 van de Overijsselse aanpak worden de eerste versie van het PPLG Overijssel en het bijbehorend werkdocument getoetst bij het Rijk. Ook vindt er met de samenwerkingspartners een verdere verdieping en concretisering plaats. Dit alles moet uiteindelijk op 1 juli 2023 leiden tot het ontwerp-PPLG Overijssel dat bij het Rijk kan worden ingediend. Voorliggend spoorboekje geeft een nadere duiding en invulling van dit proces, inclusief bijbehorende randvoorwaarden en kritische deadlines. Na 1 juli 2023 zal het Rijk nog een laatste toets op het PPLG Overijssel uitvoeren waarna het PPLG Overijssel in het najaar van 2023 definitief zal worden vastgesteld.

Disclaimer

De context en omgeving van het PPLG Overijssel is zeer dynamisch. Het voorliggende spoorboekje is opgesteld op basis van de inzichten van december 2022. Voortschrijdende inzichten of ontwikkelingen kunnen in 2023 op onderdelen tot een andere aanpak of planning leiden.

2. Nadere verkenning van de opgave

2.1 Context

De opgave om op 1 juli 2023 tot een PPLG Overijssel te komen is enorm uitdagend en complex. Dit wordt veroorzaakt door verschillende, samenhangende zaken:

- *De relatie tussen overheid en groepen in de samenleving staat onder druk*; sinds het verschijnen van de hooflijnenbrief van het kabinet (april 2022) het 'stikstofkaartje' van minister Van der Wal (juni 2022) is er maatschappelijk veel reuring ten aanzien van met name de stikstofopgave; het rapport Remkes (5 oktober 2022) geeft weliswaar aanknopingspunten op weg naar een nieuwe samenwerking, maar de actuele onduidelijkheid rond met name de Overijsselse PAS-melders en de aanpak van de piekbelasters leidt tot veel onbegrip en wantrouwen richting de overheid. Dit uitte zich de afgelopen tijd regelmatig in protesten tegen de overheid in algemene zin en van boeren in het geval van de thematiek van het PPLG in het bijzonder. Protesten waar ook niet direct betrokkenen bij aanhaken. Het lage vertrouwen in de overheid maakt ook dat sommige partijen (formeel) niet aansluiten bij overleggen van vraagstukken waar zij onderdeel van uit maken, en dat tegen het licht dat het PPLG Overijssel ingaat op grote veranderingen in het landelijk gebied waar deze mensen ook onmiskenbaar onderdeel van zijn;
- *De inhoudelijke urgentie van de opgaven*; verschillende rapporten en documenten hebben in de afgelopen tijd aangetoond dat de urgentie rond het oplossen van onder andere de groenblauwe opgaven groot is; daarnaast liggen op gemeentelijk, provinciaal en nationaal niveau veel (economische) ontwikkelingen stil als gevolg van de vastgelopen stikstofopgave; om te komen tot nieuwe oplossingen is het van groot belang dat invulling wordt gegeven aan goed economisch perspectief voor de landbouw en het behoud van de sociaal-economische kwaliteit van het platteland;
- *De zeer krappe deadline van 1 juli 2023*; deze deadline is door het Rijk gesteld, mede als gevolg van de hiervoor beschreven urgentie; een dergelijke krappe deadline legt een grote druk op het samenwerkingsproces dat de provincie Overijssel ambieert en zal in de praktijk betekenen dat het product op 1 juli 2023 op onderdelen een zekere mate van abstractie (en bijbehorende procesafspraken) zal hebben;
- *De niet-volledige inhoudelijke en procesmatige inkadering van de onderwerpen*; in de eerste versie van het PPLG Overijssel is aangegeven dat nog niet alle inhoudelijke doelen even ver zijn ingekaderd, dan wel op gebiedsniveau zijn geconcretiseerd; deze inkadering moet voor een deel op Rijksniveau gebeuren. Procesmatig is er door het Rijk onder andere een koppeling gelegd met het Landbouwakkoord dat in het voorjaar van 2023 gereed zal zijn;
- *De aanstaande verkiezingen voor provincie en waterschap*; deze verkiezingen vinden op 15 maart 2023 plaats; naast mogelijke politieke verschuivingen zal er ook in de persoonlijke samenstelling van de dagelijkse en algemene besturen van zowel provincie (GS en PS) als de waterschappen (DB en AB) naar verwachting het nodige veranderen; de nieuwe coalitievormingen en de besluitvorming rond het PPLG Overijssel vallen in de tijd nagenoeg samen.

2.2 Maatschappelijke acceptatie en partnerschap

Zoals eerder al is aangegeven is de maatschappelijke aandacht voor de transitie landelijk gebied enorm groot. Niet in de laatste plaats omdat de transitie zal raken aan de bedrijfsvoering van een belangrijk deel van de agrarische ondernemers in de provincie Overijssel. Om tot een volwaardige transitie te kunnen komen is het van belang dat er ook richting de agrarische sector duidelijkheid en perspectief wordt geboden.

In de Overijsselse situatie zitten de agrarische partijen op dit moment formeel niet aan de gebiedstafels in de GGA-gebieden. Zij hebben toegezegd 'de pauzeknop ingedrukt'. Wel zijn er, zowel op ondernemer-, gebieds-, als provinciaal niveau, goede contacten met agrariërs en hun vertegenwoordigers.

De weg naar een hernieuwde samenwerking is primair een bestuurlijke aangelegenheid. Deze zal de komende tijd, onder andere met de partners van Samen Werkt Beter, verder worden uitgewerkt. Daarbij worden met de kennis van nu de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Maatschappelijke acceptatie is breder dan alleen de agrarische sector, maar raakt aan alle gemeenschappen in het landelijke en deels ook stedelijke gebied; de komende tijd wordt toegewerkt naar een - ten opzichte van de voorheen gehanteerde GGA-stikstofaanpak – verdere verbreding van de aanpak en samenwerking als ook aan een verdere versterking van de communicatie;
2. Het nationale Landbouwakkoord – dat naar verwachting eind maart, begin april 2023 gereed zal zijn – is een belangrijke mijlpaal in het samenwerkingsproces. De hoop en verwachting is dat dit akkoord ook op Overijssels schaalniveau voldoende aangrijpingspunten voor een verbetering van de samenwerking zal kennen;
3. Tot die tijd zullen bestaande contacten met de agrarische sector worden benut om tot een zo breed mogelijk draagvlak voor het PPLG Overijssel te komen;
4. Het ontwerp-PPLG Overijssel dat op 1 juli 2023 gereed moet zijn zal de basis vormen voor een 'Overijssels samenwerkingsakkoord landelijk gebied (werktitel)'; indien nodig kan aanpalend een provinciaal landbouwakkoord worden opgesteld; de bouwstenen voor dit akkoord worden in de eerste helft van 2023 verkend. Het daadwerkelijke akkoord kan dan net als het definitieve PPLG Overijssel in de tweede helft van 2023 worden opgesteld en gesloten.
5. Op basis van een extern communicatieplan zal in de komende periode op provinciaal niveau verder worden gewerkt aan een brede communicatieaanpak richting alle betrokken doelgroepen;
6. In elk van de zes PPLG-gebieden zal de communicatieaanpak in de komende maanden worden uitgewerkt tot een communicatieplan op gebiedsniveau. De provincie stelt hiervoor communicatiekracht beschikbaar aan de gebieden. In de gebiedsgerichte communicatieplannen zal expliciet aandacht zijn voor het gesprek en contact met de agrarische ondernemers op erf- en deelgebiedsniveau (aandacht voor de 'menselijke maat'). De start van deze aanpak is, ook om praktische redenen, voorzien na 1 juli 2023.

2.3 Het product PPLG Overijssel

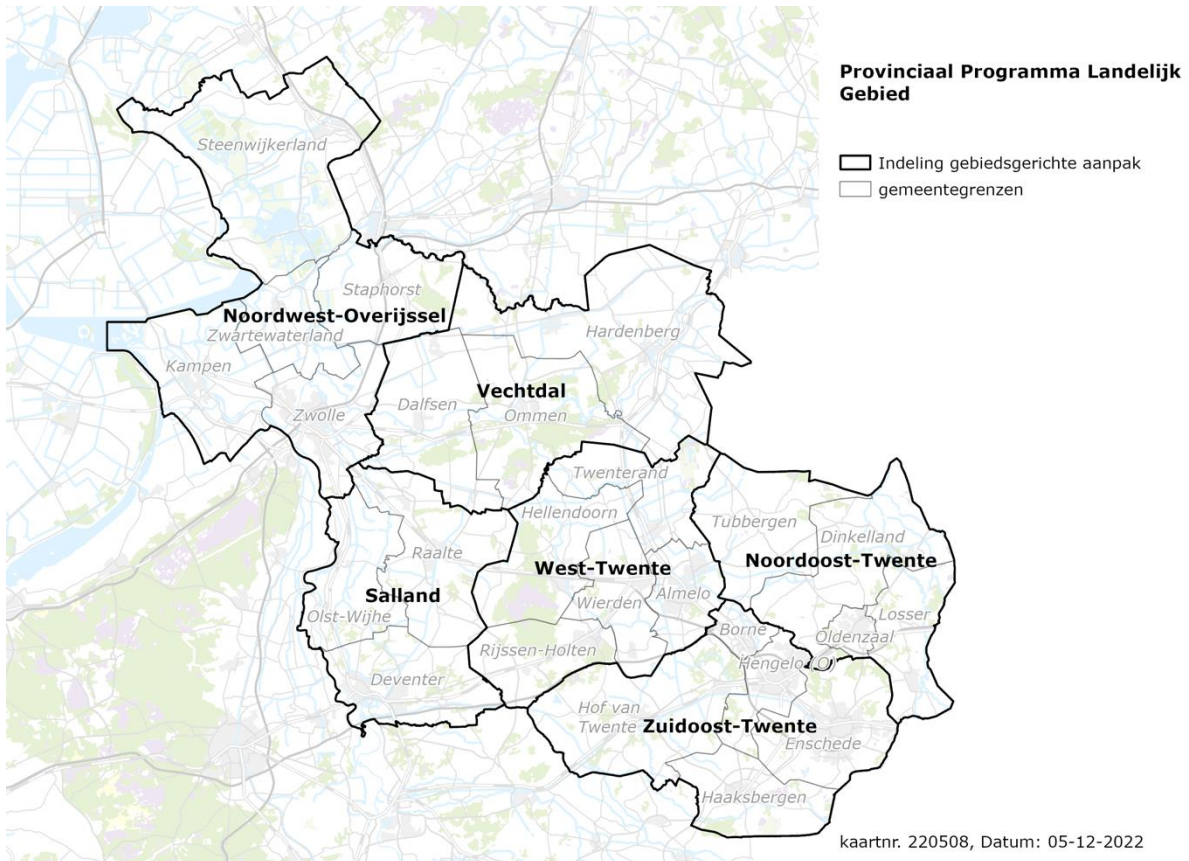
Het product PPLG Overijssel dat 1 juli 2023 wordt opgeleverd heeft een tweeledig doel:

- a. Richting het **Rijk** moet het duidelijk maken op welke wijze de opgaven in Overijssel worden opgepakt en welke randvoorwaarden en financiering daar bij horen;
- b. In de samenwerking met de **gebiedspartners** moet het voldoende richting en vertrouwen geven voor een vervolg van de samenwerking.

In het verlengde daarvan bestaat het product PPLG Overijssel uit twee delen:

1. Een generiek, provinciaal deel; de eerste versie van het PPLG Overijssel vormt hiervoor de basis;
2. Zes uitwerkingen op gebiedsniveau, de (deel)gebiedsprogramma's; dit betreft een gebiedsspecifieke uitwerking voor de volgende zes deelgebieden:
  - a. Noordwest Overijssel

- b. Vechtdal
- c. Salland
- d. West Twente
- e. Noordoost Twente
- f. Zuidoost Twente

De uitdaging is om in de komende maanden het generieke en gebiedsgerichte deel van het PPLG Overijssel in onderlinge samenhang uit te werken. Het volgende hoofdstuk schetst daarvoor de aanpak.

3. Aanpak

In de periode van januari tot en met juni zal er een verdere verdieping en concretisering van de eerste versie van het PPLG Overijssel en het bijbehorende werkdocument plaats vinden. Daarbij worden de volgende vier uitwerkingslijnen gehanteerd:

1. Generieke uitwerking op provinciaal niveau
2. Gebiedsgerichte verdieping en verrijking
3. Samenwerking en bestuurlijk partnerschap
4. Besluitvorming en communicatie

De verschillende uitwerkingen moeten eind maart 2023 leiden tot een tweede versie van het PPLG Overijssel. De maand april staat in het teken van het afhechten van de onderdelen, het breed

bespreken van de tweede versie van het PPLG Overijssel en het opstellen van een ontwerp-PPLG Overijssel. De deadline voor de ambtelijke versie van dit ontwerp-PPLG Overijssel is gesteld op **26 april 2023**.

Tabel 1. Planning op hoofdlijnen.

	Jan	Feb	Maart	April	Mei	Juni	
Generieke uitwerking op provinciaal niveau							
Uitwerken strategie, instrumenten, financiering							
Bespreken 2e versie PPLG							
Gebiedsgerichte verdieping en verrijking							
Opgave per gebied in beeld							
Gebiedsdag, ronde 1	1						
Verzamelen gebiedsspecifieke bouwstenen							
Opgave per gebied uitwerken							
Gebiedsdag ronde 2				2			
Bespreken 2e versie PPLG (ambtelijk)							
Bespreken ontwerp-PPLG (bestuurlijk)					B		
Gebiedsdag ronde 3 (<i>niet t.b.v. gebiedsprogramma PPLG</i>)						3	→
Samenhang en integratie							
Opstellen 2e versie PPLG (generiek + gebiedparagrafen)							
Bespreken 2e versie PPLG, opstellen ontwerp-PPLG							
Samenwerking en bestuurlijk partnerschap							
Inventariseren bouwstenen samenwerking							
Uitwerken bestuurlijke samenwerking							
Opstellen en vaststellen samenwerkingsakkoord (na 1-7)							→
Besluitvorming							
Uitwerken besluitvormingstraject waterschappen							
Provinciale Staten: opinierende bespreking							
Provinciale Staten: kaderstellende bespreking		B					
Informeren gemeenteraden en AB waterschappen (1)							
Verkiezingen waterschappen en provincie (15 maart)			V				
Inwerkprogramma PS en AB Waterschappen							
Gedeputeerde Staten: eindconcept PPLG vaststellen					B		
Informeren gemeenteraden en AB waterschappen (2)							
Besluitvorming waterschappen (<i>DB/AB, nader uitwerken</i>)							
Provinciale Staten: opinierende bespreking							
Gedeputeerde Staten: ontwerp-PPLG vaststellen							B
Provinciale Staten: definitief PPLG vaststellen (na 1-7)							→
Communicatie							
Communicatie provincie breed (nader uitwerken)							
Dummy gebiedscommunicatieplan							
Opstellen gebiedscommunicatieplan (6x)							
Besluitvorming gebiedscommunicatieplan					B		

N.B. De ambtelijke en bestuurlijke gebiedstafels zijn niet in bovenstaand overzicht opgenomen, maar zijn in een gebieds-specifieke detailplanning uitgewerkt.

3.1 Generieke uitwerking op provinciaal niveau

Wat?

De eerste versie van het PPLG Overijssel inclusief het bijbehorende werkdocument is een programma op hoofdlijnen. Verschillende onderdelen zullen op provinciaal niveau verder worden uitgewerkt. Het betreft onder andere:

- Uitwerking van de drie kerndoelen van het PPLG Overijssel (natuur, perspectief landbouw en sociaal-economische kwaliteit);
- De generieke uitvoeringsstrategie;
- Instrumentarium en maatregelen;
- Financiering en randvoorwaarden;
- .....

Bij elk van bovenstaande onderdelen zal de vraag zijn: welke strategische keuzes liggen voor? En hoe willen we daar op provinciale schaal invulling aan geven?

Hoe en met wie?

Met betrekking tot bovenstaande onderwerpen zal op provinciaal niveau een aantal verdiepende bijeenkomsten worden georganiseerd. Per onderwerp zal de meest logische samenstelling van gesprekspartners worden bepaald. Zo kunnen voor het uitwerken van het instrumentarium voor het perspectief voor de landbouw in eerste instantie vertegenwoordigers van de agrarische partijen worden uitgenodigd, zal voor het kerndoel sociaal-economische kwaliteit aangesloten worden bij het bestaande Leader-netwerk en is het voornemen om voor de generieke uitvoeringsstrategie een gesprek met – ten minste – de partners van Samen Werkt Beter te organiseren. Het provinciaal programmateam PPLG houdt hierop de regie.

Wanneer?

De generieke uitwerking zal met name in de maanden januari en februari plaats vinden, zodat in de maand maart een integratie met de gebiedsgerichte uitwerking (zie paragraaf 3.2) plaats kan vinden. In april zullen er op provinciaal niveau bilaterale besprekingen van de tweede versie van het PPLG Overijssel worden georganiseerd.

3.2 Gebiedsgerichte verdieping en verrijking

Wat?

Een belangrijke andere opgave voor de komende maanden is het per PPLG-gebied specifiek verrijken van de eerste versie van het PPLG Overijssel en het bijbehorende werkdocument. Deze verrijking heeft betrekken op de volgende onderdelen:

- a. *Een gebiedsspecifieke duiding van de PPLG-opgave*; in het werkdocument bij de eerste versie van het PPLG Overijssel is een eerste tabel van de gebiedsspecifieke opgaven opgenomen. Deze tabel zal in de komende maanden waar mogelijk verder worden uitgewerkt; ook ten aanzien van het kerndoel perspectief voor de landbouw en sociaal-economische impact¹ zal een verdiepingsslag worden gemaakt;

---

¹ Hierbij zal per PPLG-gebied gebruik worden gemaakt van de 'Wageningen methodiek'

- b. *Een eerste ruimtelijk beeld van de PPLG-opgaven*; hierbij zal worden aangesloten bij de uitwerking van het Fundament van de provinciale Omgevingsvisie; ook daarvoor is een nadere uitwerking nodig, de uitwerkingen zullen in samenhang worden opgepakt;
- c. *Bestaande gebiedsuitwerkingen*; in de afgelopen jaren zijn op gebiedsniveau verschillende (typen) uitwerkingen opgesteld. Het gaat in de eerste plaats om de gebiedsagenda's die in het kader van de Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) zijn opgesteld. Maar te denken valt ook aan diverse landbouw- en samenwerkingsperspectieven die in de afgelopen jaren zijn gemaakt of bestaande gemeentelijke leefbaarheidsagenda's. Al deze uitwerkingen zullen worden betrokken bij de tweede versie van het PPLG Overijssel.
- d. *Bestaande (koploper)projecten en initiatieven*; behalve op planniveau zijn er in elk gebied ook diverse specifieke uitvoeringsprojecten (in voorbereiding). Te denken valt aan het pilotproject Baarlingerpolder of Salland Loont. Voor een deel zijn die projecten gefinancierd uit de eerste tranche Rijksmiddelen vanuit het PPLG Overijssel. Het is van belang om deze uitvoeringsprojecten, voor zover zij in voldoende mate bijdragen aan de voorbereiding of realisatie van de PPLG-doelen, een plek te geven in de tweede versie van het PPLG Overijssel.

We richten ons op een gebiedsgerichte verdieping in het kader van het ontwerp-PPLG Overijssel dat ingediend wordt bij het Rijk voor 1 juli 2023. Waarmee per gebied ten minste invulling wordt gegeven aan de daarvoor verwachte minimum vereisten vanuit het Rijk.

Hoe en met wie?

De regie van de gebiedsgerichte verdieping en verrijking ligt bij de provinciale gebiedsregisseurs. Samen met het gebiedsteam verzamelen zij de benodigde informatie en zorgen zij voor een goede afstemming met het provinciaal programmteam PPLG. Op aangeven van de provinciale gebiedsregisseurs zorgt het programmteam PPLG voor de tijdige aanlevering van deelproducten, zoals de gebiedsspecifieke duiding van de PPLG-opgave. De gebiedsregisseur wordt in het proces ondersteund door een gebiedscommunicatieadviseur.

Samenhang met de uitwerking van het Fundament van de Omgevingsvisie

Voor wat betreft de ruimtelijke uitwerking van de opgaven wordt zoals gezegd aangesloten bij de uitwerking van het Fundament van de Omgevingsvisie. Om de belasting voor de gebiedspartners zo laag mogelijk te houden worden in de komende maanden per gebied drie gebiedsdagen georganiseerd. Deze dagen zijn bedoeld voor de ambtelijk betrokken van zowel de Omgevingsvisie als het PPLG. In onderstaande tabel zijn de hoofddoelen per gebiedsdag beschreven, deze zullen de komende tijd nader worden uitgewerkt.

	Doelstelling Omgevingsvisie	Doelstelling PPLG Overijssel
Gebiedsdag 1 (januari)	Opgaven in beeld Inventariseren 'hittepunten'	Impact en ruimtelijk beeld opgave Bestaande bouwstenen in beeld
Gebiedsdag 2 (maart)	Gebiedsvisie op kaart	Mogelijke (ruimtelijke) scenario's en de sociaaleconomische impact daarvan Randvoorwaarden en middelen
Gebiedsdag 3 (juni)	Resultaten 'meten en rekenen' Puntjes op de i	Verkennen vervolgoopgave na 1 juli

Bestuurlijke gebiedstafels

De bestaande bestuurlijke gebiedstafels vanuit de GGA-aanpak zullen de komende periode worden benut om de voortgang van het proces en de nodige tussenproducten te bespreken. In onderstaande tabel zijn de belangrijkste (verwachte) bespreekpunten per bestuurlijke gebiedstafel beschreven. De

provinciale gebiedsregisseurs voeren hierop, samen met de voorzitter van de bestuurlijke gebiedstafel, de regie.

	Verwachte bespreekpunten
Bestuurlijk 1 (feb)	Eerste versie PPLG Overijssel Terugkoppeling gebiedsdag 1 Stand van zaken (deel)gebiedsprogramma Bespreken uitvoer Ophalen: bouwstenen bestuurlijke samenwerking Ophalen: bestuurlijke aandachtspunten vervolg
Bestuurlijk 2 (april)	Terugkoppeling gebiedsdag 2 Stand van zaken 2 ^e versie PPLG Overijssel, inclusief (deel)gebiedsprogramma Stand van zaken communicatieplan (gebiedsspecifiek) Stand van zaken bestuurlijke samenwerking Resterende bestuurlijke keuzes
Bestuurlijk 3 (mei)	Ontwerp gebiedsprogramma Eindconcept communicatieplan (gebiedsspecifiek)

De bestuurders aan de PPLG-tafel zijn niet altijd degenen die ook ruimtelijke ordening in de portefeuille hebben. Indien er bestuurlijke keuzen voorliggen die specifiek betrekking hebben op de uitwerking van het Fundament van de Omgevingsvisie dan zullen hier gerichte uitvragen en/of bestuurlijke overleggen voor worden georganiseerd. Daarbij wordt qua timing waar mogelijk aangesloten bij de bestuurlijke gebiedstafels vanuit het PPLG Overijssel.

Ambtelijke gebiedstafels

De ambtelijke gebiedstafels zullen zoveel mogelijk worden benut om de bestuurlijke besluitvorming voor te bereiden. Voor een deel zullen de tafels benut worden voor een inhoudelijke verdieping van de (deel)gebiedsprogramma's, voor een deel zal dit ook via separate overleggen gebeuren. De specifieke aanpak kan op dit punt verschillen, al naar gelang de specifieke situatie van het gebied. In alle gevallen heeft de gebiedsregisseur samen met het gebiedsteam de regie. Daar komen alle zaken samen.

Wanneer?

De gebiedsgerichte uitwerking zal met name in de maanden januari tot medio maart plaats vinden. In de maand maart zal een integratie met de generieke uitwerking (paragraaf 3.1) plaats vinden, zodat er eind maart een tweede versie van het PPLG Overijssel beschikbaar is. De timing van de (deel)gebiedsprogramma's kan per gebied iets verschillen, al naar gelang de gebiedsspecifieke planning. De regiodagen, ambtelijke en bestuurlijke gebiedstafels voor de eerste helft van 2023 worden eind december c.q. begin januari ingepland.

3.3 Samenhang en integratie

Wat?

Het is van belang dat de samenhang en integraliteit van het PPLG Overijssel de komende maanden op een goede manier blijven geborgd. Want naast de uitkomsten van de generieke uitwerking (paragraaf 3.1) en de gebiedsgerichte uitwerking (paragraaf 3.2) is er ook voortdurende nieuwe informatie die in de tweede versie van het PPLG Overijssel moet worden verwerkt. Het betreft onder andere:

- Het deel van de reacties van de gebiedspartners op de Handout Houtskoolschets die nog niet in de eerste versie van het PPLG Overijssel en het bijbehorende werkdocument kon worden verwerkt;
- De uitkomsten van het toetsingsmoment met het Rijk in januari 2023;
- De uitkomsten van de bespreking in Provinciale Staten in januari en februari 2023;
- Voortschrijdend inzicht op landelijk niveau, bijvoorbeeld op basis van de verwachte aanscherping van Rijksdoelen (januari 2023) en het nationale Landbouwakkoord (maart/april 2023).

Hoe, wie en wanneer?

De samenhang en integratie worden zowel via het proces als via personele unies geborgd.

Proces

Het provinciale proces is zodanig ingericht dat:

- De maanden januari en februari worden benut voor het uitwerken van de eerste versie van het PPLG Overijssel op zowel provinciaal als gebiedsniveau;
- De maand maart wordt benut voor een integratieslag, dit moet eind maart leiden tot een tweede versie van het PPLG Overijssel²;
- De maand april vooral in het teken staat van het bespreken van deze tweede versie van het PPLG Overijssel en het – op basis van de tweede ronde gebiedsdagen - aanvullen van de laatste, gebiedsspecifieke zaken. Dit leidt tot het ontwerp-PPLG Overijssel;
- De maanden mei en juni vooral in het teken staan van de bestuurlijke afhechting en besluitvorming.

Provinciaal schrijfteam

Voor het opstellen van de producten 'tweede versie PPLG' en 'ontwerp-PPLG' zal vanaf begin januari 2023 een PPLG-schrijfteam in het leven worden geroepen. De opdracht van dit team is om op basis van dit spoorboekje te komen tot een geïntegreerde tweede versie van het PPLG Overijssel (eind maart 2023) en een ontwerp-PPLG Overijssel (26 april 2023). Het schrijfteam komt eens in de twee weken bij elkaar en bestaat ten minste uit de volgende personen:

- Eén de programmaleiders van het PPLG;
- De inhoudelijk coördinator van het programma;
- De gebiedscoördinator van het programma;
- Zes personen uit de gebiedsteam, één per gebied; deze personen zijn namens de gebiedspartners penvoerder van het (deel)gebiedsprogramma;
- Eén goede tekstschrijver;
- Eén programmaondersteuner.

3.4 Samenwerking en bestuurlijk partnerschap

Wat?

Naast het inhoudelijk vullen van het PPLG Overijssel ligt er ook een vraag voor ten aanzien van de samenwerking en het bestuurlijk partnerschap. Immers, we staan in de komende jaren met zijn allen voor een ongekende transitie van het landelijk gebied. Het is goed om dat moment ook te benutten voor een gedegen reflectie op de benodigde samenwerking.

---

² In deze versie zullen de gebiedsparagrafen, in verband met de tweede ronde gebiedsdagen, naar verwachting nog in concept zijn opgenomen.

Het platform Samen Werkt Beter (SWB) is in het verleden ontstaan om invulling te geven aan de samenwerking in het landelijk gebied. De bestuurders van Samen Werkt Beter hebben in februari 2022 geconstateerd dat *“de rek er uit is. SWB moet zichzelf opnieuw uitvinden met een nieuw akkoord en een nog te ontdekken nieuwe vorm”*. Daarvoor is nu een mooi momentum. Het ligt voor de hand om het opstellen en de uitvoering van het PPLG Overijssel te benutten voor een dergelijke doorontwikkeling.

Hoe, wie en wanneer?

Het proces om te komen tot een nieuwe samenwerkingsvorm zal in samenwerking met het bestuurlijk overleg Samen Werkt Beter worden vorm gegeven. In het bestuurlijk overleg Samen Werkt Beter op 14 december 2022 is afgesproken dat er in de eerste maanden van 2023 via bilaterale gesprekken een bestuurlijke inventarisatie plaats zal vinden. Deze inventarisatie zal zich richten op:

- De inhoudelijke visie op de transitie van het landelijk gebied
- Randvoorwaarden, faal- en succesfactoren bij deze transitie
- Visie op de eigen rol bij de transitie (zowel qua organisatie als persoonlijk)
- Benodigde samenwerkingspartners (gezien de doelen van het PPLG Overijssel)
- Bouwstenen voor een toekomstige samenwerkingsvorm (noodzakelijk en gewenst)

De inventarisatie zal uitgevoerd worden door het programmateam PPLG. Naast de provinciale inventarisatie zal in overleg met de provinciaal gebiedsregisseurs ook per PPLG-gebied een nadere analyse worden gehouden. Immers, veel gebieden kennen al een eigen, gebiedsspecifieke organisatie of hebben in het kader van de Handout Houtskoolschets al goede suggesties gedaan. Deze zullen vanzelfsprekend in de uitwerking worden betrokken.

Op basis van de eerste resultaten zal – naar verwachting in maart 2023 – bestuurlijk een vervolgrichting worden bepaald. Deze richting zal worden opgenomen in de tweede versie van het PPLG Overijssel en in de daarop volgende maanden verder worden uitgewerkt. De verwachting is dat dit in de tweede helft van 2023 kan leiden tot een nieuw samenwerkingsakkoord voor het landelijk gebied.

3.5 Betrokkenheid bestuursorganen en organisaties

Bij het opstellen en vaststellen van het PPLG Overijssel zijn diverse bestuursorganen en organisaties betrokken. In deze paragraaf wordt per bestuursorgaan en organisatie beschreven op welke manier die betrokkenheid wordt vorm gegeven.

3.5.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel

Op 20 december 2022 heeft GS de eerste versie van het PPLG Overijssel inclusief een bijbehorende Statenbrief vastgesteld. In de eerste helft van 2023 zijn in elk geval de volgende besprekingen voorzien:

- Doorlopend: bijpraten via portefeuille-overleggen en strategische GS-bijeenkomsten;
- 11 januari 2023: Statenvoorstel kaderstelling PPLG;
- Medio maart: van eerste naar tweede versie PPLG (stand van zaken)
- 25 april 2023: voorbereiden bestuurlijke gebiedstafels mei

- 23 mei 2023³: Statenvoorstel bespreking ontwerp-PPLG Overijssel
- 27 juni 2023: vaststellen ontwerp-PPLG Overijssel

Na toetsing van het ontwerp-PPLG Overijssel door het Rijk zullen Gedeputeerde Staten in het najaar van 2023 een voorstel aan Provinciale Staten doen om het PPLG Overijssel definitief vast te stellen.

3.5.2 Provinciale Staten van Overijssel

Op dit moment zijn voor PS de volgende besprekingen voorzien:

- 11 januari 2023: bespreking hoofdlijnen eerste versie PPLG Overijssel in de commissie natuur en landbouw
- 8 februari 2023: Statenvoorstel kaderstelling PPLG Overijssel in de commissie natuur en landbouw
- 22 februari 2023: PS – Statenvoorstel kaderstelling PPLG
- Juni 2023: bespreken ontwerp-PPLG Overijssel in commissie en PS
- Najaar 2023: vaststellen definitief PPLG Overijssel

De bespreking in mei zal in overleg met de griffie op een zodanige manier worden voorbereid en ingevuld dat het ook voor nieuw verkozen PS-leden passend is.

3.5.3 Waterschappen

Het grondgebied van de provincie Overijssel bestrijkt het beheergebied van drie waterschappen: waterschap Drents Overijsselse Delta (WDOD), waterschap Vechtstromen (WS) en waterschap Rijn en IJssel (WRIJ). Deze waterschappen hebben in het kader van het PPLG Overijssel ook een besluitvormende rol aangezien zij bevoegd gezag zijn voor een deel van de Kader Richtlijn Water (KRW). Hoe deze besluitvorming er precies uit zal komen te zien wordt begin januari in onderling overleg nader uitgewerkt. Onderstaand geven we alvast richting op basis van de nu bekende informatie.

Ambtelijk

Gezien de grote rol van de waterschappen zal het provinciale programmateam PPLG vanaf januari 2023 worden aangevuld met een afvaardiging van de waterschappen. Deze afvaardiging betreft in elk geval de sturing op de inhoudelijke en programmatische opgave van de wateropgave binnen het PPLG Overijssel. De exacte invulling wordt in onderling overleg verder bepaald.

Dagelijkse Besturen

Bij het opstellen van het PPLG Overijssel wordt in elk geval ook een besluitvormende rol van de dagelijks besturen van de waterschappen voorzien. Deze besluitvorming zal plaats vinden op basis van het ambtelijk ontwerp-PPLG Overijssel de dato 26 april 2023 en de aansluitende behandeling aan de bestuurlijke gebiedstafels begin mei. De exacte invulling en planning wordt in onderling overleg verder bepaald.

Algemeen Besturen

Het is van belang om de algemeen besturen van de waterschappen op een passende manier bij het opstellen en de besluitvorming rond het PPLG Overijssel te betrekken. Een koppeling met de informatievoorziening aan de gemeenteraden (zie paragraaf 3.5.4) ligt niet voor de hand gezien de specifieke rol van de waterschappen bij de KRW-opgave. Idealiter gebeurt dat, ook gezien de waterschapsverkiezingen, in twee ronden:

---

³ Onder voorbehoud, nog afstemmen met griffie

- Januari – februari: per AB een algemene informatieavond over inhoud en proces van het PPLG Overijssel⁴;
- Mei - Juni: een informatieavond en/of bespreking op basis van het ontwerp-PPLG Overijssel;

Nadere invulling zal in overleg met de waterschappen verder worden bepaald.

3.5.4 Gemeenten

De gemeenten in Overijssel hebben geen formele besluitvormende rol bij het opstellen van het PPLG Overijssel. Wel is het cruciaal om de gemeentelijke inbreng vroegtijdig en breed te betrekken.

Ambtelijk

De ambtelijke samenwerking wordt gecontinueerd op basis van de bestaande structuren. Dit betekent dat gemeenten volop meepraten aan de ambtelijke gebiedstafels en tijdens de regiodagen (zie paragraaf 3.2). Onder de regie van de provinciale gebiedsregisseurs en in samenwerking met de gebiedsteams kunnen nadere afspraken over de betrokkenheid van de gemeenten worden gemaakt. Voor de komende maanden wordt in elk geval betrokkenheid op de volgende onderwerpen gezien:

- Gemeentelijke omgevingsvisies (ook in relatie tot het Fundament van de Omgevingsvisie);
- Gemeentelijke leefbaarheidsagenda's (in relatie tot de sociaal-economische kwaliteit);
- Relatie met lokale agrariërs (in relatie tot het kerndoel perspectief voor de landbouw) en de gebied specifieke communicatieplannen; daarbij is het van grote waarde om voort te bouwen op bestaande contacten, lopende informatieavonden, etc.

College van Burgemeester en Wethouders

De bestuurlijke samenwerking wordt gecontinueerd op basis van de bestaande structuren. Dit betekent dat gemeenten volop meepraten aan de bestuurlijke gebiedstafels.

De bestuurders aan de PPLG-tafel zijn niet altijd degenen die ook ruimtelijke ordening in de portefeuille hebben. Indien er bestuurlijke keuzen voorliggen die specifiek betrekking hebben op de uitwerking van het Fundament van de Omgevingsvisie dan zullen hier gerichte bestuurlijke overleggen voor worden georganiseerd. Daarbij wordt qua timing wel zoveel mogelijk aangesloten bij de bestuurlijke gebiedstafels vanuit het PPLG Overijssel. Waar mogelijk worden bestaande contacten met de burgemeesters in Overijssel benut om thema's ten aanzien van maatschappelijke acceptatie en polarisatie te bespreken.

Gemeenteraden

De leden van de gemeenteraden vervullen een belangrijke volksvertegenwoordigende rol. Ook zij worden op meerdere momenten geconfronteerd met de gevolgen van de komende transitie in het landelijk gebied. Het is daarom belangrijk dat zij regelmatig goed over dit thema worden geïnformeerd. Inmiddels zijn er in de afgelopen weken in Twente (Twenteraad, 25 november 2022) en Salland (raadsledenbijeenkomst 7 december) goede ervaringen opgedaan met gebied brede informatiebijeenkomsten voor gemeenteraadsleden. Ook in het Vechtdal en Noordwest Overijssel zijn dergelijke bijeenkomsten in voorbereiding. Het heeft de voorkeur om deze avonden niet alleen in te gaan op beleidsmatige zaken als het PPLG Overijssel, maar ook agrarisch ondernemers en gebiedsspecifieke stimuleringsprojecten aan de orde te laten komen.

De informatievoorziening in de komende periode is als volgt:

---

⁴ Invulling en noodzaak zal in overleg met de waterschappen verder worden bepaald. Zo heeft het AB van het waterschap Vechtstromen al een eerste informatiebijeenkomst over het PPLG Overijssel gehad.

- Als er in de periode januari tot maart 2023, naast de al gehouden of in voorbereiding zijnde avonden, vanuit de gemeenten nog behoefte is aan nadere informatieavonden dan zal het provinciaal programmateam PPLG daar, bij voorkeur in (regionaal) clusterverband, haar medewerking aan verlenen;
- Eind mei/begin juni is er een provinciebreed informatiemoment voorzien; gedacht kan worden aan een webinar waarbij een toelichting zal worden gegeven op het ontwerp-PPLG Overijssel; daarna kan er in gebied specifieke ‘break out rooms’ de mogelijkheid zijn om op gebied niveau door te praten.

3.5.5 Samen Werkt Beter

Het bestuurlijk overleg Samen Werkt Beter (SWB) zal als bestuurlijke klankbord bij het opstellen van het PPLG Overijssel worden benut. In de eerste helft van 2023 zijn bestuurlijke overleggen voorzien op 10 maart en 14 juni. Drie weken van tevoren worden deze overleggen ambtelijk voorbereid.

In paragraaf 3.4 is de aanpak van het bestuurlijk partnerschap beschreven. Hierbij is een nadrukkelijke rol voor het bestuurlijk overleg SWB voorzien. Het ambtelijk overleg SWB zal in elk geval worden benaderd bij de generieke verdieping van de eerste versie van het PPLG Overijssel en het daarbij horende werkdocument (zie paragraaf 3.1).

3.5.6 Agrarische partijen

In de Overijsselse situatie zitten de agrarische partijen op dit moment formeel niet aan de bestuurlijke gebiedstafels. Zij hebben zagezegd ‘de pauzeknop ingedrukt’. Wel zijn er, zowel op ondernemer-, gebieds-, als provinciaal niveau, goede contacten met agrariërs en hun vertegenwoordigers. Deze contacten zullen worden benut bij zowel de provinciale (paragraaf 3.1) als de gebiedsgerichte (paragraaf 3.2) verdieping van de eerste versie van het PPLG Overijssel. Daarbij zullen onder andere de aangedragen reacties op de Handout Houtskoolschets als input worden gebruikt.

Het gebiedsgericht werken heeft uiteindelijk alleen zin als daadwerkelijk alle partijen (dat wil zeggen, vertegenwoordigers uit de agrarische sector) aanschuiven aan de overlegtafels. Uiteraard doen we een beroep op de agrarische ondernemers om alsnog aan te schuiven. Maar dat gebeurt alleen als er een aantal onzekerheden is weggenomen. Dat gaat dan om zaken die alleen de Rijksoverheid kan regelen. Daarom hebben we het Rijk gevraagd om op zeer korte termijn een aantal randvoorwaarden te creëren (zie paragraaf 3.5.8).

Om de PPLG-doelen te realiseren is het goede gesprek op erfniveau en in deelgebieden van cruciaal belang. Want juist daar wordt de benodigde transitie voelbaar en krijgt die vorm. In de gebiedsgerichte communicatieplannen (zie paragraaf 3.6) wordt uitgewerkt hoe de (samenwerkende) agrarische ondernemers worden bereikt en betrokken en hoe bestaande initiatieven kunnen worden benut. Hierin zal ook expliciet aandacht zijn voor de rol van de erfbetreders. De start van deze aanpak is, ook om praktische redenen, voorzien na 1 juli 2023.

3.5.7 Terrein beherende organisaties

De samenwerking met de terrein beherende organisaties (TBO's) zal volgens de bestaande structuren worden voortgezet. Ook hiervoor geldt dat op provinciaal niveau de aangedragen reacties op de Handout Houtskoolschets als input worden gebruikt. De TBO's hebben aangegeven in deze fase met name ook op het tactisch-strategische niveau (zie paragraaf 3.1) mee te willen denken. Om de personele inzet in de gebiedsgerichte uitwerking zo efficiënt mogelijk te laten zijn, verkennen de TBO's ook of in bepaalde gebiedsuitwerkingen een gezamenlijke inbreng kan worden gedaan.

3.5.8 Rijksoverheid

De Rijksoverheid heeft in het opstellen en vaststellen van het PPLG Overijssel een toetsende en financierende rol. In het afgelopen jaar heeft de samenwerking tussen de Rijksoverheid (bij monde van het ministerie van LNV) en de provincie Overijssel zich verder ontwikkeld. Dit zal in de eerste helft van 2023 worden voortgezet en heeft in elk geval betrekking op:

- Het toetsmoment van de eerste versie van het PPLG Overijssel en het daarbij horende werkdocument in januari 2023;
- De gezamenlijke uitwerking van de daaruit voortvloeiende ontwikkelpunten;
- De samenhang met lopende Rijkstrajecten als het Landbouwakkoord, de regiodeals, etc;
- Het gezamenlijk vorm geven van (ministeriële en ambtelijke) werkbezoeken;
- Een regulier voortgangsoverleg op het gebied van omgevingsmanagement (twee wekelijks), programmaleiding (maandelijks) en gebiedsspecifieke zaken (maandelijks).

Het is van groot belang om in de onderlinge gesprekken ook een goede, inhoudelijke focus te houden. Om te komen tot een voldoende gedragen ontwerp-PPLG Overijssel is het noodzakelijk dat het Rijk op zeer korte termijn een aantal randvoorwaarden creëert. Het betreft in elk geval:

- Het oplossen van de problematiek van de PAS-melders, met het oog op draagvlak op de korte termijn. Zie hiervoor ook onze brandbrief die we eerder deze maand verstuurd. Dit betekent een structurele oplossing (legalisatie) voor de PAS-melders. Waarbij de provincie moet worden gefaciliteerd met een geborgd instrumentarium dat leidt tot reductie van de stikstofdepositie. Daarmee kan weer extern worden gesaldeerd zonder dat de reële vrees bestaat dat afgegeven vergunningen bij een beroepsprocedure weer worden vernietigd.
- Duidelijkheid over de aanpak voor de piekbelasters en een goede afstemming met de aanpak van PPLG Overijssel. Bij deze laatste gaan wij ervan uit dat de stoppers de blijvers faciliteren en dat de gronden beschikbaar komen in de gebiedsprocessen in Overijssel.
- Langdurige duidelijkheid, heldere, geborgde kaders en randvoorwaarden voor de landbouw, zodat agrarische ondernemers weer nieuw perspectief voor hun bedrijf kunnen ontwikkelen. Zodat de provincie op korte termijn een aantal instrumenten kan (door)ontwikkelen dat de concrete vertaling van deze doelen mogelijk maakt.
- Duidelijkheid over de taakstellende opgaven voor natuur, water en klimaat voor Overijssel, zodat we met een integrale opgave met de gebieden aan de slag kunnen en er in de loop van het traject geen nieuwe opgaves bijkomen.
- Middelen voor de realisatie van initiatieven in de gebieden; mensen staan nu klaar om aan de slag te gaan en wachten tot in 2024 de middelen beschikbaar komen is funest voor het draagvlak.
- Middelen om bedrijven op te kunnen kopen (die nu aangeven te willen stoppen). Dit kunnen we inzetten in ons provinciale anticiperend grondfonds.

In de contacten tussen Rijk en provincie is het van belang dat de wederzijdse rollen goed duidelijk zijn. Afsproken is dat de contacten zich er mede op richten om de regierol van de provincie te bekrachtigen en waar nodig te versterken. Daarnaast is het van belang dat ook het Rijk voldoende wordt gevoed in datgene wat er in de gebieden en gebiedsprocessen leeft. Dat kan ingevuld worden door vertegenwoordigers van het ministerie van LNV als (agenda)lid mee te laten draaien in de ambtelijke en bestuurlijke gebiedstafels van één of meerdere gebieden.

3.5.9 Overige organisaties

Naast bovenstaande organisaties zijn er zowel op gebieds- als provinciaal niveau contacten met diverse andere organisaties. Het betreft hier bijvoorbeeld partijen als agrarische collectieven of

Vitens. Deze partijen zullen waar nodig en mogelijk worden geïnformeerd over en betrokken bij de totstandkoming van het PPLG Overijssel. Op provinciaal niveau ligt de regie hierover bij de omgevingsmanager, op gebiedsniveau bij de gebiedsregisseur en het gebiedsteam.

Reduceren emissies andere sectoren

Behalve in het landelijk gebied ligt er ook voor andere sectoren een enorme opgave tot het reduceren van emissies. Op provinciaal niveau wordt hier ook binnen andere programma's (zoals Nieuwe Energie Overijssel en Circulaire Energie) met partners over gesproken. Voor wat betreft stikstof worden in de eerste maanden van 2023 acties uitgevoerd om de emissies in andere sectoren beter in beeld te krijgen. Samen met de nog te formuleren rijksdoelen (kabinetsbrief wordt januari 2023 verwacht) en de verkenning naar het bestuurlijk partnerschap (paragraaf 3.4) zal worden bezien of en zo ja waar een intensievere vorm van samenwerking nodig is.

Ketenpartijen landbouwvisie

In de eerste versie van het PPLG Overijssel is nadrukkelijk ingegaan op een toekomstbestendig perspectief voor de landbouw. Om dit perspectief te kunnen realiseren is een gunstig vestigingsklimaat een absolute randvoorwaarde. Dit vestigingsklimaat wordt in belangrijke mate gecreëerd door ketenpartijen als supermarkten, financiële instellingen, veevoederbedrijven en agrarisch adviseurs. In de eerste maanden van 2023 zal, op basis van de nu beschikbare informatie, aan elk van de ketenpartners gericht worden gevraagd welke bijdrage zij aan de benodigde transitie in het landelijk gebied kunnen en willen leveren. De uitkomsten van deze inventarisatie zullen worden betrokken in een nieuw op te stellen samenwerkingsakkoord.

3.6 Communicatie

In de voorgaande paragrafen is al uitgebreid ingegaan op de betrokkenheid van, en informatievoorziening naar, de samenwerkingspartners. In aanvulling daarop zullen in de eerste helft van 2023 de volgende acties worden ondernomen:

- Op basis van een extern communicatieplan zal in de komende periode op provinciaal niveau verder worden gewerkt aan een brede communicatieaanpak richting alle betrokken doelgroepen;
- In de communicatieaanpak wordt onder andere gebruik gemaakt van dilemmacommunicatie. Dat betekent dat het collectief van samenwerkende partijen in het PPLG Overijssel dilemma's benoemd in de zoektocht naar de oplossingen voor de vraagstukken in het PPLG Overijssel. Daarmee is het geen goed-nieuws-verhaal, is er oprechte aandacht voor de menselijke maat en zijn de oplossingen niet een exclusief eigendom van de overheid.
- In elk van de PPLG-gebieden zal de communicatieaanpak in de komende maanden worden uitgewerkt tot een communicatieplan op gebiedsniveau. Hiervoor wordt vanuit de provincie communicatiekracht toegevoegd aan de gebieden. In de gebiedsspecifieke communicatieplannen zal expliciet aandacht zijn voor het gesprek en contact met de agrarische ondernemers op erf- en deelgebiedsniveau. De start van deze aanpak is, ook om praktische redenen, voorzien na 1 juli 2023;
- Het finetunen van de stakeholder-analyse; daarbij zal met name worden ingezoomd op de nieuwe stakeholders als gevolg van de verbreding van de PPLG-opgave (drie kerndoelen).